

Lugemiskoerad aitavad avada Euroopat

■ See, et lugemiskoer aitab täiusliku kuulajana lastel raamatuga sõbraks saada, on laialt teada. Aga et lugemiskoer võib lapsi harida Euroopa Liidu teemal, on midagi uut. Europe Directi Narva teabekeskuse juhataja Tatjana Zamorskaja proovis selle järele ja edukalt.

Sel aastal on Europe Directi teabekeskuste prioriteediks lapsed ja noored. Tänu sellele saab Tatjana Zamorskaja siduda oma tööd hobiga. Ta kasvatatakse ja treenib retriivereid, kelle hulgas on ka selliseid, kes võivad töötada lugemiskoerana.

Mänguline ja lõbus

"Tavaliselt on niimoodi, et lapsed valivad ise raamatu ja loevad koerale ette seda, mida nemad tahavad. Europe Direct andis võimaluse võtta konkreetne teema. Tutvustame lastele Euroopat, aga teeme seda mänguliselt. Muidu on see teema võib-olla igav. Keegi ju ei taha kuulata loengut, mis asi on Euroopa Liit. Aga koerte seltsis on tore värvida Euroopa Liidu lippe, otsida globuselt riike ja õppida neid paremini tundma," selgitab Zamorskaja.

Europe Directi üritusel saavad lapsed kingituseks keskonnateemalise raamatu, mis on kirjutatud lihtsas keeles ja õpetab näiteks prügi sortimist. Peale selle on võimalus lugeda koertele Euroopa-teemalisi raamatuid.

Vastutasuks valgustustöö eest näitavad koerad mitmesuguseid trikke. Näiteks Zamorskaja lugemiskoer – kuldne retriiver Bjuti – püüab meelsasti kinni maiuseid. Samuti otsib ta suurima heameelega riulise peidetud palle.

"Ühtlasi tutvustame lastele koerte tõumadusi. Näiteks retriiverid ongi jahikoerad, kes peavad otsima saaki ja selle jahimehele kätte tooma. Meie lugemiskoerte seas on ka Cavalier King Charlesi spanjel, kes oskab imehästi tantsida ja teeb tantsutrikke."

Zamorskaja sõnul on hea, kui lugemiskoerte hulgas on eri tõugude esindajaid, sest osa lapsi kardab suuri, osa jälle väikseid koeri.

Selgub, et suur rolli mängib ka kasuka värv. "Näiteks Bjuti on valget värvi ja teda ei karda keegi. Kui võtan kaasa musta värvi siledakarvalised retriiverid, on näha suhtumises erinevust – mõned lapsed kardavad neid. Seetõttu panevad tumedatele koertele erk- ja kaelarimad."

Koerasõpradest vabatahtlikud

Sel aastal on olnud kaks Europe Directi üritust, kuhu kaasati lugemiskoerad: Sillamäe ja Narva raamatukogus. Üks kohtumine lastega on veel septembris ees.

Muul ajal saab lugemiskoer-tele ette lugeda igal laupäeval Narva keskraamatukogus, kus käivad kordamööda Ida-Virumaa koerasõprade klubi Lucky liikmed.

Neljajalgset aitavad luua

MIS ON EUROPE DIRECT?

Ida-Virumaal tegutseb kaks Europe Directi teabekeskust, mis on osa Euroopa Komisjoni loodud üleeuroopalise võrgustikust.

Europe Directi Narva teabekeskus asub Ida-Viru ettevõtluskeskuse Narva büroos Kereses keskkuse teisel korrusel. Narva teabekeskuse juhataja Tatjana Zamorskajaga saab ühendust telefonil 5300 6902. Narva teabekeskuses on rõhk venekeelsele info jagamisele Euroopa Liidust.

Europe Directi Jõhvi teabekeskus asub aadressil Keskväljak 4 (3. korrus) ning selle tegevust korraldab Eesti kaubandus-tööstuskoda. Teabekeskusega saab ühendust võtta telefonil 337 4950 või saata oma küsimuse e-posti aadressil margus.ilmjarv@koda.ee.

lugemiseks meeldivama ja pingevabama õhkkonna. Lugemiskoer ei lähe isegi konarliku lugemise peale närvi ega anna hinnanguid. Kui laps teeb vigu, ei teki tal mingit kiusatust neid parandada. Lugemiskoer on õigupoolest täiuslik kuulaja – ei kritiseeri, ei räägi vahele. Just sellist tuge vajab õpiraskustes ja ebakindl laps.

Rahustava mõjuga koeri hakati kasutama lugemiskustega laste õpetamiseks 1970. aastatel ja eriti populaarne on see USAs, kus peaaegu igal raamatukogul on oma karvane sõber. Eestisse jõudis lugemiskoerte kasutamine Soomest. Narva raamatukogus töötavad lugemiskoerad 2014. aastast.

"Tegelikult on meil palju kliente, ka neid, kes armastavad lugeda. Nad tulevad raamatukokku niikuinii, aga on rõõmsad, kui saavad koerale lugeda. Rõhkem tahaks siiski jõuda nende lasteni, kel on lugemisega raskusi. Selleks peaks tegema teavitustööd esimeste klasside õpetajate seas, sest kui lapsel on lugemisega probleeme, siis üldjuhul ei taha vanem temaga kusagile minna. See on tihti omavahel seotud: vanemal ei ole lapse jaoks aega ja lapsel tekivad raskused," tõdeb Zamorskaja.

Et paremini abivajajate ni jõuda, on lugemiskoertega käidud ka kooliraamatukogudes, aga larmakas keskkonnas satub osa koeri stressi.

"Koerad on rahulikud, kui tulevad iga kord samasse kohta. Teiseks tahame, et lastel tekiks harjumus käia raamatukogus ning nad kogeksid, et seal on huvitav ja rahulik keskkond, kus on tore lugeda ka ilma koerata," räägib Zamorskaja.

Igale lugemisüritusele pan-

Tatjana Zamorskaja ja Bjuti Sillamäe raamatukogus. Europe Directi üritustel aitab kuldne retriiver anda kõitvamalt edasi Euroopa Liidu teemat. Järgmine üritus tuleb sügisel Narva keskraamatukogus. 2x MATTI KÄMÄRÄ

Raamatukogudes käiakse eri tõugu lemmikutega, sest osa lapsi kardab suuri, osa jälle väikseid koeri.

nakse kirja neli-viis last. Koera tööaeg on tund aega, seega saab iga laps lugeda 10-15 minutit.

"Meil on oma nurk, kus me istume – ainult mina, koer ja laps. Vanemaid sinna ei lasta ja mina ka eriti ei sekku – laps ja koer ise omavahel suhtlevad," selgitab Zamorskaja.

Õnnelik pensionipõlv

Koerad ja nende saatjad vahetuvad.

"Mina käin vahel kaks korda kuud minna. Püüan laste juures käia nii sageli kui võimalik. Esiteks on see läinud mulle südamesse. Teiseks meeldib see väga Bjutile. Kuna ta on juba vana – saab sel aastal kümneks –, ei saa ma talle teist tegevust pakkuda. Varem on ta küll võistelnud ja jahil käinud, aga praegu pole see võimalik. Kui sätime raamatukokku, saab ta sellest kohe aru ja on õnnelik, sest teda armastavad seal kõik."

Zamorskajal on kodus veel kaks koera, kes on sooritanud eksami ja võiksid raamatukogus käia. "Praegu nad sobivad pigem aktiivseteks tegevusteks – mängimiseks ja trikkide näitamiseks –, aga kunagi hakkavad neid võib-olla ka lugemiskoertena kasutama. Kuni Bjuti on veel ravis, teeb seda tema."

Lugemiskoeri kutsutakse sageli ka lasteaeda lihtsalt mudilastega suhtlema. "Oleme oma klubi liikmetega kokku leppinud, et tsirkust me ei tee ja lihtsalt lapsi ei löbusta. Tahaks, et meie tegevus tooks kasu ja sel oleks mingi eesmärk," ütleb Zamorskaja.

Tema sõnul pakub üks koerte treener Tallinnas ka sellist teenust, et õpetab lapsi koertega suhtlema, aga Ida-Virumaal praegu sellega tegelda ei jõuta. Küll aga nõustatakse inimesi, kes soovivad võtta koera, aga ei ole kindlad, mis tõugu see peaks olema. "Üks võimalus on tulla kutsikakoo-

li, kus on koos mitu eri tõugu. Seal saab koertega suhelda ja treenerilt nõu küsida."

Zamorskaja ise jumaldab retriivereid. Tal on kokku kaheksa koera, neist seitse kuldset või siledakarvalist retriivert ja üks must vene terjer.

"Esimene retriiver jõudis minuni juhuslikult. Olin kindel, et võtan täiskasvanuna koera alles siis, kui mul on oma maja, kuni kümme aastat tagasi jättis sõbranna mulle kaheks nädalaks oma koera hoida. Seejärel sain aru, et ei saa enam koju tulla, ilma et keegi mulle vastu jookseks. Retriiverid saavad korteris ilusti hakkama. Neil on hea seal, kus on inimene."

Leplikud koerad

Retriivereid soovib Zamorskaja inimestele, kes tahavad koera nunnutada ja temaga diivanit jagada, aga samas peab olema aega lemmikuga tegelda ning talle aktiivset tegevust pakkuda. "Retrii-

ver on rohkem perekoer ja lebib iga pereliikmaga."

Retriiverid lepidavad kenasti ka teiste koertega, aga päris kaheksat lemmikut polnud Zamorskajal plaanis võtta – nii on lihtsalt juhtunud.

"Kuna esimesel koeral oli nii palju vigu, et temaga ei saanud näitustel käia, hakkasin otsima teist, kellega saaks. Järgmist valisin teadlikult ja ootasin poolteist aastat – temast sai mitmekordne tšempion. Siis pakkus üks kasvataja mulle aastast retriivert, keda oma kenneli koerad vastu ei võtnud. No mina võtsin. Igaihega on oma lugu," räägib ta.

Iga koer on ka oma huvide poolest ainulaadne. Näiteks võib lugemiskoeraks sobida isegi bullterjer, kui tal on selleks sobiv loomus. Samas pole kõik kuldset retriivertide sugugi lugemiskoeraks loodud.

"Selleks ongi eksamid, et aru saada. Mõni koer on küll rahulik ja selles mõttes sobiks, aga eksamineerija näeb ka seda, et koerale see eriti ei meeldi. Ta küll lamab ja kuulab, aga lihtsalt talub seda. Milleks siis koera stressi viia, kui talle saab teisi tegevusi pakkuda? Võib-olla sobib talle hoopis hüperaktiivsete lastega suhtlemine."

Zamorskaja sõnul ei jätku kahjuks piisavalt vabatahtlikke, et puuetega lastega tegelda, kuigi varem on käidud nii erivajadustega laste keskuses Matveika kui ka Jõhvi kooli abiklassides.

"Tööpõld on lai, aga ainult soovist ei piisa – enne peab panustama enda ja koera teadmisesse ning arvestama, et see on vabatahtlik tegevus."

SIRLE SOMMER-KALDA